

♦ Διαφάνεια στις δημόσιες συμβάσεις ανά κράτος μέλος

Από τα στοιχεία που έχει στη διάθεσή της η Γενική Διεύθυνση Εσωτερική Αγοράς (πηγή: A report on the functioning of public procurement markets in the EU: benefits from the application of EU directives and challenges for the future, 03/02/2004), η Ελλάδα έχει τον υψηλότερο βαθμό διαφάνειας στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων και ακολουθεί η Ισπανία και το Ηνωμένο Βασίλειο με 45,7, 24 και 21% των προκηρύξεων να δημοσιεύονται στην ΕΕ το 2002.

ανάγκης. Η Επιτροπή θεωρεί ότι δεν συντρέχουν εν προκειμένω οι συνθήκες αυτές, διότι i) δεν αποδεικνύεται ότι αυτά τα χρονικά περιθώρια είναι αρκετά περιορισμένα ώστε να μην είναι δυνατό να τηρηθούν ούτε καν οι περιορισμένες προθεσμίες για τις επισπευσμένες κλειστές διαδικασίες που προβλέπονται στο άρθρο 20 της οδηγίας, ii) οι λόγοι που επικαλούνται οι ελληνικές αρχές για να δικαιολογήσουν την επιτακτικά επείγουσα ανάγκη δεν οφείλονται σε γεγονότα απρόβλεπτα ή σε γεγονότα που δεν βρίσκονται υπό τον έλεγχό τους, όπως θα απαιτούσε η οδηγία, και iii) το σχολικό έτος αρ-

Κράτος - Μέλος	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Βέλγιο	6,9	7,6	10,9	13,8	15,6	15,6	18,6	15,8
Δανία	16,4	13,4	13,4	13,5	14,3	20,9	15,8	14,5
Γερμανία	5,1	5,6	6,3	6,5	5,2	5,6	5,7	7,5
Ελλάς	31,4	37,7	42,9	45,1	39,9	31,9	35,3	45,7
Ισπανία	8,5	11,0	11,5	11,5	16,8	25,4	23,4	23,6
Γαλλία	5,5	6,8	8,4	11,0	11,7	14,6	16,8	17,7
Ιρλανδία	11,4	16,3	19,3	16,1	16,8	21,4	19,3	18,0
Ιταλία	9,8	9,9	11,3	10,7	13,2	17,5	15,3	20,3
Λουξεμβούργο	5,2	7,0	9,2	14,3	12,9	12,3	10,7	13,3
Κάτω Χώρες	4,8	5,1	5,5	5,2	5,9	10,8	12,5	8,9
Αυστρία	4,5	7,5	7,5	6,3	7,0	13,5	14,6	15,5
Πορτογαλία	15,5	17,7	15,1	15,5	14,6	15,0	17,7	19,4
Φινλανδία	8,0	9,2	8,2	9,2	9,8	13,2	15,1	13,9
Σουηδία	10,5	10,6	11,5	11,6	12,5	17,9	23,4	19,3
Ηνωμένο Βασίλειο	15,0	15,6	17,9	16,9	15,1	21,5	21,5	21,1
Ε.Ε. 15	8,4	9,2	10,7	11,1	11,2	14,9	15,4	16,2

Πίνακας Διαφάνειας ανά κράτος μέλος (%)

♦ Η Επιτροπή υποβάλλει αιτιολογημένη γνώμη στην Ελλάδα για μη συμμόρφωση με την οδηγία 92/50 στον τομέα της έκδοσης σχολικών εγχειριδίων

Ο Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων συνεργάζεται με 80-90 περίπου επιχειρήσεις, στις οποίες αναθέτει κάθε χρόνο την έκδοση και την εκτύπωση των σχολικών εγχειριδίων, χωρίς να προκηρύσσει διαγωνισμό. Οι ελληνικές αρχές υποστηρίζουν ότι υπάρχουν χρονικοί περιορισμοί, καθώς τα βιβλία πρέπει να είναι έτοιμα για την έναρξη κάθε σχολικού έτους, επικαλούμενες το άρθρο 11 παράγραφος (3) (δ) της οδηγίας 92/50, το οποίο επιτρέπει τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων μέσω άμεσης διαπραγμάτευσης με τους προμηθευτές, χωρίς να προηγηθεί δημοσίευση σχετικής προκήρυξης, σε δικαιολογημένες περιπτώσεις επιτακτικά επείγουσας

χίζει κάθε χρόνο την ημερομηνία που καθορίζουν οι ίδιες οι ελληνικές αρχές, για το λόγο δε αυτό η αναθέτουσα αρχή γνωρίζει εκ των προτέρων τον κατά προσέγγιση αριθμό των βιβλίων που πρέπει να εκδοθούν και να εκτυπώνονται κάθε χρόνο, καθώς και την αναμενόμενη ημερομηνία παράδοσής τους.

♦ Φεβρουάριος 2004, Βρυξέλλες. Δημόσιες συμβάσεις: η Επιτροπή μεριμνά, ώστε να εφαρμοστεί το ευρωπαϊκό δίκαιο στη Γαλλία και στην Ιταλία

— Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε να προσφύγει στο ΔΕΚ εναντίον της Γαλλίας λόγω ασυμφωνίας του γαλλικού Κώδικα Δημοσίων Συμβάσεων με τις Οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις και τη Συνθήκη ΕΚ. Ο νέος γαλλικός Κώδικας

υπάγει σε λιγότερο αυστηρές διαδικασίες, που αφορούν τον επαρκή βαθμό δημοσιότητας για τη σύναψη των συμβάσεων, κάποιες δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών (νομικές υπηρεσίες, υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας και υγείας, υπηρεσίες αναψυχής, πολιτιστικές και αθλητικές, υπηρεσίες εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης) του παραρτήματος IB της Οδηγίας 92/50/ΕΟΚ, καταστρατηγώντας την αρχή της διαφάνειας που επιβάλλει η Συνθήκη. Η Επιτροπή θεωρεί επιπλέον ότι ο νέος Κώδικας δεν έλαβε υπ' όψη τις ενστάσεις που αυτή προέβαλε με αιτιολογημένη γνώμη που απηύθυνε προς την Γαλλία την 23.10.2002 και συνεχίζει να παραβιάζει τις Οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις σε ό,τι αφορά τον ελάχιστο αριθμό συμμετεχόντων που πρέπει να προσκαλούνται σε μια κλειστή διαδικασία. Σύμφωνα με τη νομολογία του ΔΕΚ, ακόμα και στην περίπτωση που δεν καθορίζεται στην προκήρυξη της σύμβασης που δημοσιεύεται στην Ε.Ε.Ε.Ε. ο ελάχιστος αριθμός των υποψηφίων, που καλούνται να υποβάλουν προσφορά, αυτός δεν μπορεί να είναι κατώτερος των πέντε, ενώ ο γαλλικός Κώδικας απαιτεί αυτόν τον ελάχιστο αριθμό υποψηφίων αποκλειστικά στην περίπτωση που αυτό ορίζεται στην προκήρυξη της σύμβασης.

— Εξάλλου, η Επιτροπή αποφάσισε να απευθύνει στην Ιταλία αιτιολογημένη γνώμη, ώστε να παύσει την πρακτική απευθείας ανάθεσης σε ιταλική επιχείρηση αγοράς ελικοπτέρων που προορίζονται για κάποιες υπηρεσίες δημόσιας ασφάλειας. Η Επιτροπή εκτιμά ότι αυτή η πρακτική είναι αντίθετη προς την Οδηγία περί των συμβάσεων δημοσίων προμηθειών (93/36/ΕΟΚ), χωρίς επιπλέον να δικαιολογείται σε αυτήν την περίπτωση η προσφυγή σε διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση. Εκτιμά επίσης ότι η Ιταλία με κανένα τρόπο δεν απέδειξε πως η εν λόγω πρακτική μπορεί να δικαιολογηθεί βάσει του άρθρου 2 της Οδηγίας 93/36/ΕΟΚ, σύμφωνα με το οποίο η Οδηγία δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση που οι συμβάσεις έχουν χαρακτηριστεί απόρρητες ή των οποίων η εκτέλεση πρέπει να συνοδεύεται από ιδιαίτερα μέτρα ασφαλείας, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν στο οικείο κράτος μέλος ή όταν το απαιτεί η προστασία των ουσιαστών συμφερόντων της ασφαλείας του κράτους μέλους.

Η Επιτροπή έχει ήδη προσφύγει στο ΔΕΚ εναντίον της Ιταλίας σχετικά με κυβερνητικό διάταγμα που επιτρέπει σε μια από τις προαναφε-

ρόμενες υπηρεσίες - στο Σώμα των κρατικών Δασών - να αγοράσει ελικόπτερα χωρίς να προκηρύξει προηγούμενως διαγωνισμό. Το εν λόγω θέμα αφορά την γενικότερη πρακτική που ακολουθεί η ιταλική κυβέρνηση για την αγορά όλων των ελικοπτέρων δημόσιας χρήσης για όλες τις ενδιαφερόμενες υπηρεσίες.

♦ **Ιούλιος 2003, Βρυξέλλες. Δημόσιες συμβάσεις:** Η Επιτροπή ζητά από τη Γερμανία και την Ιρλανδία να θεραπεύσουν παραβάσεις στο κοινοτικό δίκαιο κατά τη διάρκεια σύναψης συμβάσεων.

— Το 2001, στη Γερμανία, οι αρχές της πόλης Freiburg συνήψαν μια σύμβαση με αντικείμενο τη θέρμανση, διάρκειας 25 ετών και αξίας 3,7 εκατομμυρίων Ευρώ, με μια ιδιωτική επιχείρηση μερικώς ελεγχόμενη από το δήμο, χωρίς να προσφύγουν σε διαδικασία προκήρυξης διαγωνισμού σε ευρωπαϊκή κλίμακα, παρά τα όσα υπαγορεύει η κοινοτική οδηγία 93/36/ΕΟΚ σχετικά με τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων προμηθειών. Η Γερμανία αναγνώρισε την παράβαση του κοινοτικού δικαίου. Υποστήριξε πάντως ότι πρόκειται για εξαιρετική περίπτωση, που σχετίζεται με την εσφαλμένη ερμηνεία της νομολογίας του ΔΕΚ, όσον αφορά θέματα «εσωτερικών» συμβάσεων, καθώς η σύμβαση ανατέθηκε σε μια οντότητα που ελέγχεται από το δήμο.

— Ομοίως, το Ιρλανδικό Συμβούλιο Δασών (Irish Forestry Board) προχώρησε σε ανάθεση μιας σύμβασης λίπανσης δασών από ελικόπτερο, χωρίς να προβεί σε διαγωνισμό. Οι ιρλανδικές αρχές θεωρούν ότι το Irish Forestry Board, ως ιδιωτική οντότητα, δεν υπόκειται στις κοινοτικές διατάξεις τις σχετικές με τη σύναψη των δημοσίων συμβάσεων, παρά το ότι έχει ως αντικείμενο τη διαχείριση των εθνικών δασών και τη βοήθεια στην ανάπτυξη της δασικής βιομηχανίας.

Η Επιτροπή εκτιμά, αντιθέτως, ότι το Irish Forestry Board είναι οργανισμός δημοσίου δικαίου, όπως ορίζεται στο πρώτο άρθρο, παράγραφος β), της οδηγίας σχετικά με τη σύναψη των δημοσίων συμβάσεων υπηρεσιών (92/50/ΕΟΚ) και ότι υπόκειται, επομένως, στις κοινοτικές διατάξεις που εφαρμόζονται στη σύναψη δημοσίων συμβάσεων. Άλλωστε με προγενέ-

στερη απόφασή του το ΔΕΚ έχει ήδη χαρακτηρίσει το Irish Forestry Board ως αναθέτουσα αρχή. Η Επιτροπή στα πλαίσια της αποστολής της να προστατεύσει τον ανταγωνισμό σε ευρωπαϊκό επίπεδο, σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο των δημόσιων συμβάσεων διατυπώνει τα αιτήματά της με τη μορφή αιτιολογημένης γνώμης, που αποτελεί το δεύτερο στάδιο στη διαδικασία παράβασης, που εκτίθεται στο άρθρο 226 της συνθήκης, σύμφωνα με την οποία εάν τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη δεν συμμορφωθούν μέσα στους δύο μήνες που ακολουθούν, η Επιτροπή δύναται να προσφύγει στο ΔΕΚ.

♦ Φεβρουάριος 2004, Αθήνα. Προδικαστικό ερώτημα από το ΣΤΕ προς το ΔΕΚ σχετικά με το θέμα του βασικού μετόχου MME

— Το θέμα του βασικού μετόχου απασχόλησε στις 3 Φεβρουαρίου το Συμβούλιο της Επικρατείας (Δ' Τμήμα). Σύμφωνα με εισήγηση του συμβούλου Επικρατείας κ. Χ. Ράμμου, τίθεται ζήτημα μερικής αντισυνταγματικότητας του νόμου 3021/02 περί ασυμβίβαστου. Κατά τον εισηγητή, το μαχητό τεκμήριο, με το οποίο μπορεί να αρθεί το ασυμβίβαστο ως προς τους συζύγους και συγγενείς του ιδιοκτήτη ή βασικού μετόχου, δεν είναι απολύτως επαρκές, καθώς δεν μπορεί να αποδειχθεί με ασφάλεια ότι δεν υπάρχει κίνδυνος ανάπτυξης αθέμιτων επιρροών και, ανεξαρτήτως της συνταγματικότητας ή μη, πρέπει να τεθεί προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, επειδή οι διατάξεις του εκτελεστικού νόμου αντίκεινται σε κοινοτικές οδηγίες.

♦ 5 Απριλίου 2004: Ημερίδα για κρατικές ενισχύσεις στη Θεσσαλονίκη

Αμφιθέατρο «Δημήτριος Ευρυγένης», Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου, Ικάρων 1, Φοίνικας Θεσσαλονίκης, ώρα 9:30 - 14:00.

Η ημερίδα, με θέμα «Επίκαιρα Ζητήματα Κρατικών Ενισχύσεων», διοργανώθηκε από την Μονάδα Κρατικών Ενισχύσεων (ΜοΚΕ) του Κέντρου Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου προς ενημέρωση του νομικού και επι-

χειρηματικού κόσμου, συμπεριλαμβανομένων των δημοσίων επιχειρήσεων, αλλά και των αρχών και φορέων που χορηγούν ενισχύσεις. Αναπτύχθηκαν θέματα που συνδέονται άμεσα με το αντικείμενο της δραστηριότητάς τους και επισημάνθηκαν οι πρακτικά κρίσιμες πτυχές τους. Αφορούν δε αυτά την πολιτική της Ελλάδας, αλλά και την τακτική της Επιτροπής σε κρίσιμα ζητήματα κρατικών ενισχύσεων, βασικές πτυχές του διαδικαστικού Κανονισμού, με έμφαση στην ανάκτηση των ενισχύσεων από τις επιχειρήσεις, τις περιφερειακές και τις *de minimis* ενισχύσεις, τους απαλλακτικούς Κανονισμούς και τις υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος που συμπεριλαμβάνουν υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας, καθώς και την εφαρμογή των κανόνων κρατικών ενισχύσεων κατά την υλοποίηση του Γ' ΚΠΣ. Εισηγητές ήταν εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομίας & Οικονομικών, στελέχη του European Institute of Public Administration του Maastricht, δικηγόροι με επιστημονική εξειδίκευση στο συγκεκριμένο τομέα και τα στελέχη της Μονάδας Κρατικών Ενισχύσεων, ενώ την ημερίδα χαιρέτισε ο Υφυπουργός Οικονομίας και Οικονομικών κ. Χρήστος Φώλιας.

♦ Υπηρεσίες Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος: Σημάντικές εξελίξεις

— ΔΕΚ: απόφαση *Altmark* της 24.7.2003

Το κείμενο και ο σχολιασμός της πολυαναμενόμενης απόφασης στο παρόν τεύχος, σ. 45.

— Επιτροπή: Πράσινο βιβλίο για τις υπηρεσίες κοινής ωφέλειας (COM (2003) 270 τελικό της 21.5.2003)

Με το Πράσινο αυτό Βιβλίο η Επιτροπή επιχειρεί να αρχίσει έναν διάλογο για όλα τα σημαντικά θέματα που εμπλέκονται στην παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας. Το Βιβλίο αποτελείται από πέντε κύρια μέρη. Το πρώτο μέρος παρουσιάζει ορισμένα στοιχεία του ιστορικού, το δεύτερο μέρος εξετάζει το πεδίο της κοινοτικής παρέμβασης στον τομέα των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, το τρίτο μέρος προτείνει ορισμένα στοιχεία για ενδεχόμενο κοινό ορισμό των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας στη βάση της ισχύουσας τομεακής νομοθεσίας, το τέταρτο μέρος εξετάζει ζητήματα που αφορούν τον τρόπο με τον οποίο οργανώνονται, χρηματοδοτούνται και αξιολογούνται οι υπηρεσίες κοινής ωφέλειας και το πέμ-

πτο μέρος αφορά τη διεθνή διάσταση των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας. Συνοδεύεται από παράρτημα, το οποίο παρουσιάζει λεπτομερέστερα ένα σύνολο υποχρεώσεων που απορρέουν για τις δημόσιες υπηρεσίες, από την ισχύουσα νομοθεσία για τους συγκεκριμένους τομείς, καθώς και τα πολιτικά μέσα που είναι διαθέσιμα για την εξασφάλιση της συμμόρφωσης με τις υποχρεώσεις αυτές.

◆ ΕΛΤΑ: Έγκριση ενισχύσεων από την Επιτροπή

Αφορά επιχορηγήσεις και εισφορές κεφαλαίου προς τα Ελληνικά Ταχυδρομεία (IP/03/ 1525 της 11.11.2003), συνολικού ύψους 415 εκατ. ευρώ, που είχαν προηγουμένως κοινοποιηθεί από την Ελλάδα. Οι κοινοποιηθείσες ενισχύσεις απέβλεπαν στον εκσυγχρονισμό των ΕΛΤΑ, δηλαδή την προμήθεια εξοπλισμού αυτοματοποίησης, την ανανέωση του στόλου τους από φορτηγά οχήματα και την τεχνολογική αναβάθμιση των εγκαταστάσεών τους. Υπενθυμίζεται ότι τα ΕΛΤΑ έχουν αναλάβει την παροχή καθολικής ταχυδρομικής υπηρεσίας στην Ελλάδα, καθώς και άλλων μη ταχυδρομικών υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος, όπως λ.χ. βασικές τραπεζικές εξυπηρετήσεις. Η Επιτροπή, εκτιμώντας ότι η αναβάθμιση της καθολικής ταχυδρομικής υπηρεσίας στην Ελλάδα ήταν αναγκαία, θεώρησε ότι η ενίσχυση αυτή περιορίζεται στην κάλυψη των εξόδων εκσυγχρονισμού και δεν οδηγεί σε αδικαιολόγητη νόθευση του ανταγωνισμού, γι' αυτό και αποφάσισε να την εγκρίνει.

◆ Ενισχύσεις στην γεωργία:

— *Νέος απαλλακτικός κανονισμός για τα ΜΜΕ επιχειρήσεις του γεωργικού τομέα - σε ισχύ από την 23.12.2003 μέχρι την 31.12. 2006*

Ο νέος απαλλακτικός Κανονισμός 1/2004 της Επιτροπής (ΕΕ L 1 της 3.1.2004, σ. 1) επιτρέπει στα κράτη μέλη να χορηγούν ορισμένες κρατικές ενισχύσεις σε ΜΜΕ του γεωργικού τομέα, χωρίς να είναι ανάγκη να τις κοινοποιούν προηγουμένως στην Επιτροπή για να τις εγκρίνει. Η εξαίρεση αυτή κατά κατηγορίες θα επιταχύνει την εφαρμογή των νέων γεωργικών κρατικών ενισχύσεων. Αυτό, με τη σειρά του, θα διευκολύνει τα εθνικά προγράμματα που στο-

χεύουν στην βελτίωση περιβαλλοντικών προτύπων, καλής μεταχείρισης ζώων και υγιεινής στο γεωργικό τομέα.

— *Σχέδιο Κανονισμού της Επιτροπής για τη θέσπιση ενισχύσεων "de minimis" στους τομείς της γεωργίας και της αλιείας*

Το σχέδιο Κανονισμού, που εξέδωσε η Επιτροπή την 10.12.2003 για τις ενισχύσεις "de minimis" στους τομείς της γεωργίας και της αλιείας, αφορά την εξαίρεση από την απαίτηση προηγούμενης κοινοποίησης εθνικών ενισχύσεων ύψους έως και 3.000 ευρώ ανά κάτοχο γεωργικής εκμετάλλευσης ή αλιεία επί τριετία. Το σχέδιο Κανονισμού θα τεθεί σε συζήτηση με τα κράτη μέλη, ενώ παρατηρήσεις θα υποβάλουν και τρίτα μέρη. Μετά την ολοκλήρωση αυτής της διαδικασίας, η Επιτροπή σκοπεύει να εκδώσει το τελικό κείμενο το τελευταίο τρίμηνο του έτους 2004 και προγραμματίζει να θέσει σε εφαρμογή τον Κανονισμό μέχρι το τέλος του έτους 2004.

◆ Ενισχύσεις στην αυτοκινητοβιομηχανία και τη βιομηχανία συνθετικών ινών: τροποποιήθηκε το Πολυτομεακό Πλαίσιο

Ως γνωστόν, από την 1.1.2003 τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς της αυτοκινητοβιομηχανίας και της βιομηχανίας συνθετικών ινών ρυθμίζουν ειδικές διατάξεις του Πολυτομεακού πλαισίου.

Με την πρόσφατη Ανακοίνωσή της (ΕΕ C 263 της 1.11.2003, σ. 3), η Επιτροπή τροποποίησε το παραπάνω Πολυτομεακό πλαίσιο και αποφάσισε: α) ως προς τον τομέα της αυτοκινητοβιομηχανίας την αναβολή θέσπισης του δυνητικού καταλόγου τομέων οι οποίοι αντιμετωπίζουν σοβαρά διαρθρωτικά προβλήματα μέχρι την 31.12.2006, ενώ προτείνεται νέα μεταβατική διάταξη και β) ως προς τον τομέα της βιομηχανίας συνθετικών ινών την αναβολή θέσπισης του δυνητικού καταλόγου τομέων οι οποίοι αντιμετωπίζουν σοβαρά διαρθρωτικά προβλήματα μέχρι την 31.12.2006, πρότεινε δε την παράταση της εφαρμογής των υφιστάμενων μεταβατικών κανόνων του Πολυτομεακού για τον τομέα των συνθετικών ινών έως την 31.12.2006.

♦ **Ενισχύσεις στη ναυπηγική βιομηχανία: εκδόθηκε νέο Πλαίσιο**

Το Πλαίσιο για τις κρατικές ενισχύσεις στη ναυπηγική βιομηχανία (ΕΕ C 317 της 30.12.2003, σ. 11) προβλέπει νέους κανόνες αξιολόγησης των κρατικών ενισχύσεων στη ναυπηγική βιομηχανία, που θα αντικαταστήσουν τον Κανονισμό 1540/98 περί των κανόνων ενισχύσεων της ναυπηγικής βιομηχανίας, και θα ισχύσουν από την 1.1.2004 έως την 31.12.2006. Υπενθυμίζεται δε ότι, στην Ανακοίνωσή της για τροποποίηση του Πολυτομεακού πλαισίου (ΕΕ C 263 της 1.11.2003, σ. 3), η Επιτροπή εξείρασε ρητά τη ναυπηγική βιομηχανία από το πεδίο εφαρμογής του Πολυτομεακού. Το νέο Πλαίσιο προβλέπει ειδικά μέτρα σχετικά με τις ενισχύσεις για καινοτομία, τις ενισχύσεις για το κλείσιμο εγκαταστάσεων, τις εξαγωγικές πιστώσεις και τις αναπτυξιακές, καθώς και τις περιφερειακές ενισχύσεις.

♦ **Νέος ορισμός της ΜΜΕ - Υπόδειγμα για την δήλωση των στοιχείων που αφορούν την ιδιότητα ΜΜΕ μιας επιχείρησης**

Η Επιτροπή εξέδωσε τη Σύσταση 2003/361/ΕΚ (ΕΕ L 124 της 20.5.2003, σ. 36), με την οποία αντικατέστησε τον ορισμό των μικρομεσαίων επιχειρήσεων που περιείχε η προηγούμενη Σύσταση 96/280/ΕΚ και είχε συμπεριληφθεί στον απαλλακτικό Κανονισμό 70/2001 για τις ενισχύσεις προς μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. Η νέα Σύσταση εισάγει μία νέα κατηγορία, αυτήν της μικρο-επιχείρησης, που απασχολεί λιγότερους από 10 υπαλλήλους και έχει κύκλο εργασιών ή συνολικό ισολογισμό κατώτερο των 2 εκατομμυρίων ευρώ. Επίσης η Σύσταση μεταβάλλει τα κατώφλια για τις ΜΜΕ επιχειρήσεις. Το κριτήριο του αριθμού των απασχολούμενων ατόμων παραμένει αναμφισβήτητο ένα από τα σημαντικότερα, ενώ το κριτήριο του κύκλου εργασιών πρέπει να συνδυάζεται με το κριτήριο του συνολικού ισολογισμού, το οποίο αντικατοπτρί-

ζει το συνολικό πλούτο μιας επιχείρησης· υπάρχει δε δυνατότητα υπέρβασης του ενός από τα δύο αυτά κριτήρια.

Για την καλύτερη εφαρμογή του νέου ορισμού, η Επιτροπή εξέδωσε επίσης την Ανακοίνωση 2003/С 118/03 (ΕΕ C 118 της 20.5.2003, σ. 5) για το Υπόδειγμα δήλωσης σχετικά με τα στοιχεία που αφορούν την ιδιότητα ΜΜΕ μιας επιχείρησης. Το υπόδειγμα της δήλωσης εμπεριέχεται στο παράρτημά της Ανακοίνωσης, έχει δε ως στόχο να αντικαταστήσει στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό άλλες αιτήσεις υποβολής στοιχείων, που απαιτούνταν στο παρελθόν, και να ενσωματωθεί κατά προτίμηση στους φακέλους για τις αιτήσεις συμμετοχής σε δράσεις όπου απαιτείται η ιδιότητα της ΜΜΕ.

♦ **Ανάκτηση παράνομων ενισχύσεων: Ανατοκισμός επιτοκίων**

Η Επιτροπή εξέδωσε την Ανακοίνωση 2003/С 110/08 (ΕΕ C 110 της 8.5.2003, σ. 21), με την οποία πληροφόρησε τα κράτη μέλη και τους ενδιαφερόμενους ότι στις αποφάσεις για την ανάκτηση ενισχύσεων που έχουν χορηγηθεί παράνομως θα εφαρμόζει μεν το επιτόκιο αναφοράς το οποίο χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό του καθαρού ισοδύναμου επιχορήγησης των ενισχύσεων περιφερειακού χαρακτήρα, αλλά με βάση τη μέθοδο του ανατοκισμού. Η Επιτροπή ενημέρωσε τα κράτη μέλη ότι αναμένει να εφαρμόζουν και αυτά τη μέθοδο του ανατοκισμού για την εκτέλεση εκκρεμουσών αποφάσεων ανάκτησης, εκτός αν αυτό αντιβαίνει σε μια από τις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου.

♦ **Έντυπο καταγγελίας για παράνομες ενισχύσεις**

Η Επιτροπή εξέδωσε συγκεκριμένο έντυπο για τις καταγγελίες παράνομων κρατικών ενισχύσεων, με τα στοιχεία που πρέπει οπωσδήποτε να περιλαμβάνει η καταγγελία (2003/С 116/03, ΕΕ C 116 της 16.5.2003, σ. 3).